

Skilsmisse - Tjekkiet

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?
- 2 Hvad anses for skilsmissegrund?
- 3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:
  - 3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?
  - 3.2 deling af ægtefællernes formue?
  - 3.3 ægtefællernes mindreårige børn?
  - 3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?
- 4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?
- 5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?
- 6 Hvilke retlige følger har en separation?
- 7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?
- 8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?
- 9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?
- 10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?
- 11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?
- 12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?
- 13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?
- 14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?
- 15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse /separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?
- 16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmisssager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

Retten træffer afgørelse om bevilling af skilsmisse på grundlag af en begæring, som den ene af ægtefællerne har indgivet. I forbindelse med behandlingen af sagen tager retten stilling til, hvorvidt der er grundlag for skilsmisse, dvs. om ægteskabet er brudt sammen, og identificerer årsagen til dette sammenbrud.

Ægteskabet anses automatisk for at være gået i opløsning, hvis det har varet i over et år, ægtefællerne ikke har boet sammen i mindst seks måneder, og den anden ægtefælle tilslutter sig skilsmissebegæringen. Retten efterprøver ikke årsagerne til

sammenbruddet, men bevilger skilsmisse, hvis den finder, at ægtefællerne har afgivet identiske forklaringer om sammenbruddet, at deres hensigt om at begære skilsmisse er reel, og at de forelægger:

- rettens endelige afgørelse om anerkendelse af aftalen om forældremyndighed og samværsret vedrørende et mindreårigt barn, der ikke har opnået fuld retsevne i perioden efter skilsmissen,
- en skriftlig aftale, der er forsynet med ægtefællernes officielt bekræftede underskrifter, og som indeholder et forlig om de økonomiske forhold, rettigheder og pligter, der er forbundet med deres fælles bopæl, samt betaling af eventuelt underholdsbidrag i perioden efter skilsmissen.

Der bevilges ikke skilsmisse, hvis ægtefællerne har et mindreårigt barn, og særlige forhold tilsiger, at en skilsmisse vil være i strid med hensynet til barnets tarv (f.eks. fysisk eller mentalt handicap). Der bevilges ikke skilsmisse, før der foreligger en endelig retsafgørelse om forældremyndigheden og retten til samvær med det mindreårige barn efter skilsmissen.

Hvis den ægtefælle, der ikke var hovedansvarlig for ægteskabets sammenbrud ved at misligholde sine ægteskabelige forpligtelser, gør indsigelse mod begæringen om skilsmisse og ville lide alvorlig skade som følge af skilsmissen, afslår retten begæringen om skilsmisse, forudsat at ekstraordinære omstændigheder taler til fordel for en opretholdelse af ægteskabet. Hvis ægtefællerne imidlertid ikke har været samlevende i mindst tre år, vil retten bevilge skilsmisse, forudsat at ægteskabet er gået i opløsning.

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

Skilsmissegrunde foreligger, hvis ægteskabet grundlæggende, varigt og uopretteligt er forlist, således at ægtefællerne ikke kan forventes at genoptage samlivet.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:

3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?

En ægtefælle, som har taget den anden ægtefælles navn, kan inden for seks måneder efter skilsmisseafgørelsens endelige ikrafttræden meddele folkeregistret, at han eller hun ønsker at tage sit tidligere efternavn igen, eller at han eller hun ikke længere ønsker at benytte den anden ægtefælles efternavn efter sit eget oprindelige efternavn.

3.2 deling af ægtefællernes formue?

Skilsmisse betyder, at parrets fælleseje ophører.

Hvis fælleseje deles, ødelægges eller formindskes, ophæves de tidligere fælles forpligtelser og rettigheder ved forlig. Forligsaftalen skal affattes skriftligt, hvis den blev indgået under ægteskabet, eller hvis forliget omhandler en genstand, som også forudsætter en skriftlig aftale ved overdragelse af ejendomsretten. Hvis ægtefællerne ikke når frem til en aftale om deres fælleseje, foretager retten en bodeling på begæring af en af ægtefællerne. Ved bodelingen vil domstolen tage udgangspunkt i, at ægtefællernes fælleseje er ligeligt fordelt mellem dem. Hver af ægtefællerne er berettiget til at udtage det, som han eller hun har indbragt i fællesejet og skal tilbagebetale ethvert beløb, der er erlagt med midler fra fællesejet til anskaffelse af aktiver til vedkommendes særeje. I forbindelse med forligsproceduren lægges der særlig vægt på eventuelle forsørgelsesberettigede børn, i hvilket omfang hver af ægtefællerne har taget sig af familien (herunder især i hvilket omfang han eller hun har taget sig af børnene og husholdningen), og ægtefællernes bidrag til anskaffelsen af og sikring af værdien af de aktiver, som udgør deres fælleseje.

Hvis der ikke senest tre år efter skilsmissen er indgået forlig eller indgivet begæring om forlig ved retsafgørelse, anses fysiske løsørengenstande for at tilhøre den person, der anvender disse genstande som ejer og udelukkende til eget forbrug, til familiens forbrug eller til husholdningens forbrug. Andre fysiske løsørengenstande og fast ejendom anses for at være sameje, hvor hver medejer har lige store anpartar, og det samme gør sig gældende i forbindelse med andre formuerettigheder, tilgodehavender og gæld.

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

Inden forældre til mindreårige børn, der endnu ikke har fuld retsevne, bevilges skilsmisse, vil retten fastlægge ægtefællernes rettigheder og ansvar i forhold til børnene i perioden efter skilsmissen. Retten vil navnlig udpege den ægtefælle, som barnet skal bo hos, samt afgøre, hvorledes begge forældre skal bidrage til barnets underhold.

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

En fraskilt ægtefælle har pligt til at forsørge sin tidligere ægtefælle, hvis denne ikke er i stand til at forsørge sig selv, såfremt denne manglende evne har sin oprindelse i eller har relation til ægteskabet. Ved fastsættelsen af underholdsbidrag tages der særligt

højde for alder, helbred på skilsmissetidspunktet og bortfald af forsørgelsespligten af eventuelle børn født i ægteskabet. Hvis parret ikke kan nå frem til en aftale om underholdsbidraget, træffer retten afgørelse på begæring af en af parterne. Underholdsbidraget kan enten betales som et engangsbetøb eller i rater.

Hvis ægtefællerne eller det fraskilte par ikke kan nå frem til en aftale om underholdsbidraget, kan retten tilkende underholdsbidrag i højst tre år på grundlag af et forslag fra den ægtefælle, der ikke bærer hovedansvaret for ægteskabets opløsning, og som har lidt alvorlig skade som følge af skilsmissen.

Underholdspligten ophører, hvis den bidragsberettigede ægtefælle gifter sig igen eller indgår registreret partnerskab.

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

Separation findes ikke i Den Tjekkiske Republik.

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Se spørgsmål 4.

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Se spørgsmål 4.

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

Retten vil omstøde et ægteskab, selv om ingen af ægtefællerne har begæret en sådan omstødelse, hvis ægteskabet er indgået med en mand eller kvinde, som allerede er gift, med en person, der allerede har indgået registreret partnerskab eller et lignende partnerskab i udlandet, hvis det pågældende ægteskab, registrerede partnerskab eller tilsvarende partnerskab stadig består, eller med et familiemedlem i op- eller nedstigende linje, med en søster eller bror eller med en person, som er beslægtet gennem adoption.

Retten vil omstøde et ægteskab på begæring af den ene af ægtefællerne, hvis samtykke til ægteskabets indgåelse er frembragt ved voldelig tvang, der omfatter anvendelse af vold eller trusler om vold, eller hvis samtykke til ægteskabets indgåelse udelukkende er et resultat af en fejl vedrørende den kommende ægtefælles identitet eller arten af forhandlingerne om ægteskabsindgåelse. Begæringen skal indgives senest et år, efter at ægtefællen fik mulighed for at gøre dette på baggrund af omstændighederne, eller at ægtefællen fik kendskab til fejlen. Retten omstøder ægteskabet på begæring af en person, der har en legitim interesse heri, hvis ægteskabet blev indgået trods tilstedeværelsen af retlige hindringer (f.eks. hvis ægteskabet er indgået med en mindreårig eller med en umyndig person, dog ikke personer med begrænset retsevne).

Ægteskabet er ugyldigt, hvis det for mindst en af de personer, der agter at indgå ægteskab, gælder, at de ufravigelige betingelser ikke var opfyldt i forbindelse med den pågældende persons samtykke til ægteskabets indgåelse eller under vielsen eller i forbindelse hermed.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Se spørgsmål 7.

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

Et ægteskab, der omstødes af retten, anses for aldrig at være indgået (*med tilbagevirkende kraft*). Det anses imidlertid for at være gyldigt indgået, indtil det omstødes af retten. Ægtefællernes rettigheder og ansvar over for deres børn og i forbindelse med deres bo, efter at ægteskabet er blevet omstødt, er de samme som i forbindelse med skilsmisse. Omstødelse af et ægteskab betyder, at de påståede ægtefællers erklæring om efternavn også bliver ugyldig. Begge ægtefæller tager efterfølgende deres oprindelige efternavn igen, og de har ikke ret til at vælge efternavn. Eventuelle børns efternavn ændres ikke, når ægteskabet omstødes. Formodningen om moderens ægtefælles faderskab ændres heller ikke, selv om ægteskabet er blevet omstødt.

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

Der findes forskellige tjenester, der rådgiver om familie- og ægteskabsspørgsmål og menneskers indbyrdes forhold. En anden mulighed er mægling. Der findes yderligere oplysninger på webstedet for sammenslutningen af mæglere i Tjekkiet og for sammenslutningen af ægteskabs- og familierådgivere i Tjekkiet – se nedenstående links. Opløsning af ægteskab ved skilsmisse kan imidlertid kun ske på grundlag af en endelig afgørelse truffet af retten.

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

En begæring om skilsmisse eller om omstødelse af ægteskabet indgives til distriktsdomstolen i den retskreds, hvor parret senest havde fælles bopæl i Tjekkiet, forudsat at mindst en af ægtefællerne fortsat bor i den retskreds, hvor domstolen har kompetence. Er dette ikke tilfældet, ligger kompetencen hos hjemtinget for den ægtefælle, der ikke indgav begæringen, og findes der ikke kan fastsættes et sådant, ligger kompetencen hos hjemtinget for den ægtefælle, der indgav begæringen. En fysisk persons hjemting er distriktsdomstolen i den retskreds, hvor den pågældende er bosiddende, og hvis denne person ikke har en fast bopæl, i den retskreds, hvor vedkommende opholder sig. Bopæl betyder den adresse, hvor en person opholder sig med den hensigt at blive der (der kan ligeledes være flere steder af denne art, så alle disse domstole kan anses for at være kompetente). Yderligere oplysninger herom findes under afsnittet om domstolens kompetence.

Begæringen skal fremsættes skriftligt, og det skal fremgå tydeligt, hvilken domstol den er adresseret til, og hvem der indgiver den, og den skal indeholde parternes navne (det fulde fornavn, efternavn, personnummer eller fødselsdato, bopælsadresse eller postadresse), og en angivelse af, hvilket ægteskab det drejer sig om (hvornår ægteskabet blev indgået og omstændighederne for, udviklingen i og årsagerne til dets sammenbrud). Begæringen skal underskrives og dateres. Såfremt begæringen om skilsmisse indgives af ægtefællerne i forening, skal den være underskrevet af begge ægtefællers. Der skal velægges dokumentation for de faktiske omstændigheder, der angives i begæringen..

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Som hovedregel har parterne ikke ret til at få dækket omkostningerne i forbindelse med skilsmissemeforhandlinger, omstødelse af ægteskabet eller en afgørelse af, om ægteskabet er ugyldigt eller ej. Retten kan træffe afgørelse om at dække disse omkostninger eller en del heraf, hvis sagens omstændigheder eller parternes situation tilsiger dette. Formanden for retsrådet kan på begæring bevilge en part helt eller delvis fri proces, forudsat at dette er begrundet i den pågældende parts situation, og forudsat der ikke er fremsat en vilkårlig og åbenlyst formålsløs begæring, eller at en rettighed tilsidesættes. Hvis det er nødvendigt for at beskytte en parts interesser under retsforhandlingerne, kan denne part også anmode retten om at få bevilget juridisk bistand (en beskikket advokat). Retten kan ligeledes beskikke en advokat forud for indledningen af retsforhandlingerne, men betingelserne for at få retshjælp skal være opfyldt. Den pågældende part skal forelægge retten dokumentation for sin sociale situation, indtægt osv.

Forudsat at lovens betingelser om advokatvirksomhed er opfyldt, er det desuden muligt at anmode den tjekkiske advokatsammenslutning om at udpege en gratis rådgiver eller en rådgiver, der vil acceptere et lavere honorar.

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

Det er muligt at appellere en afgørelse om bevilling af skilsmisse eller omstødelse af ægteskab inden for 15 dage fra modtagelsen af den skriftlige retsafgørelse. Apellen indsendes skriftligt til den domstol, hvis afgørelse ankes. Hvis der træffes en ændret afgørelse i forhold til den oprindelige afgørelse, løber fristen fra den dato, hvor den ændrede afgørelse får retskraft. Apellen anses også for at være indgivet i tide, selv om den modtages senere end 15 dage efter fristens udløb, hvis den person, der indsender den, har fulgt ukorrekte instrukser fra retten. Apellen er ugyldig, hvis der blev bevilget skilsmisse på grundlag af en begæring, som blev indgivet i forening.

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

Medmindre den afgørelse, der er truffet i en anden EU-medlemsstat (bortset fra Danmark) henhører under det foreløbige anvendelsesområde for Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 (Bruxelles IIa), vil afgørelsen blive anerkendt, uden at der skal følges en særlig fremgangsmåde. Folkeregistret tager ganske enkelt afgørelsen til efterretning og foretager automatisk en tilføjelse i det relevante register efter fremsendelse af de nødvendige dokumenter, dvs. den endelige afgørelse truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat eller en bekræftet kopi heraf vedrørende skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskabet og vedlagt en officiel tjekkisk oversættelse samt den attest, som er omhandlet i artikel 39 i Bruxelles IIa-forordningen (eller artikel 33 i Bruxelles IIa). De domstole, der har truffet afgørelse vedrørende skilsmissen, separationen eller omstødelsen af ægteskabet, udsteder en attest på begæring af en af sagens parter. Kravet om forelægning af denne attest kan fraviges, hvis alle de oplysninger, som en sådan attest ellers ville indeholde, fremgår af selve afgørelsen eller af andre forelagte dokumenter (f.eks. hvis den forelagte afgørelse godkendes som værende en endelig afgørelse).

Den berettigede part kan imidlertid anmode den kompetente distriktsdomstol om at afgøre, om kendelsen skal anerkendes, f.eks. hvis det er nødvendigt at præcisere, om ægteskabet består eller ej (artikel 21, stk. 3, i Bruxelles IIa-forordningen). I så fald er dette imidlertid kun den berettigede parts rettighed og ikke en forpligtelse. Denne type retsafgørelse er ikke obligatorisk i forbindelse med en almindelig indførsel i registret.

Hvis afgørelsen er blevet udstedt i en anden EU-medlemsstat inden den 1. maj 2004, og mindst en af sagens parter er tjekkisk statsborger, anerkendes afgørelser i sager om ægteskabelige anliggender på grundlag af en særlig afgørelse, der træffes af

Tjekkiet's højesteret. Udenlandske afgørelser, der godkendes som endelige afgørelser, eller andre nødvendige dokumenter (f.eks. vielsesattest) forelægges den tjekkiske højesteret og ledsages af en officiel tjekkisk oversættelse, som er forsynet med den relevante højeste bekræftelse (apostillepåtegning), medmindre andet er fastsat i internationale traktater. Der findes yderligere oplysninger om disse procedurer på webstedet for Tjekkiet's højesteret - se nedenstående link.

Visse **bilaterale aftaler om retshjælp**, som er bindende for Tjekkiet (dvs. aftaler med Slovakiet, Ungarn og Polen), indeholder bestemmelser om anerkendelse af afgørelser i sager, der ikke vedrører tinglige rettigheder, og som er udstedt af myndigheder i modpartens land (herunder også afgørelser om skilsmisse/separation/omstødelse), og som anerkendes i Tjekkiet uden særlige procedurer og blot tages til efterretning af folkeregistret. I så fald foretager folkeregistret en tilføjelse i registret, når der foreligger en udenlandsk afgørelse, som er godkendt som endelig, og som er ledsaget af en officiel tjekkisk oversættelse og forsynet med den relevante højeste bekræftelse (apostillepåtegning), medmindre andet er fastsat i internationale traktater. Den fremgangsmåde, der er beskrevet i det ovenstående, finder kun anvendelse på sager, hvor afgørelsen er truffet inden den 1. maj 2004. Hvis dette ikke er tilfældet finder den fremgangsmåde, der er beskrevet i Bruxelles IIa-forordningen anvendelse – se ovenfor.

Tjekkiet har undertegnet **konventionen om anerkendelse af skilsmisser og separationer** (Haag, den 1. juni 1970). Forudsat at afgørelsen opfylder betingelserne i denne konvention, er der indført en praksis i Tjekkiet, hvorefter det ikke er nødvendigt at indbringe særlige sager for højesteret i Tjekkiet med henblik på anerkendelse, såfremt den pågældende afgørelse trådte i kraft efter den 11. juli 1976, dvs. den dag, hvor Haagerkonventionen trådte i kraft i Tjekkiet. En afgørelse, der godkendes som en endelig afgørelse, forelægges folkeregistret, ledsaget af en officiel tjekkisk oversættelse og forsynet med den relevante højeste påtegning (dvs. apostillepåtegning), medmindre andet er fastsat i en international traktat.

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse /separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

Der kan gøres indsigelse med de begrundelser, der er fastsat i artikel 22 i Bruxelles IIa-forordningen. I så fald kan der indgives en appel til den lokale, kompetente distriktsdomstol, som er den almindelige domstol for modparten (fysisk person).

I administrative procedurer kan folkeregistrets automatiske anerkendelse af en afgørelse i overensstemmelse med en bilateral aftale eller konventionen om anerkendelse af skilsmisser og separation (Haag, den 1. juni 1970) hindres, hvis der efterfølgende indgives en appel til den kompetente regionale domstol inden for rammerne af det forvaltningsretlige system.

Den tjekkiske højesterets stadfæstelse af afgørelser er endelige.

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmisssager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

I Tjekkiet er opløsningen af et ægteskab ved skilsmisse reguleret af lovgivningen i det land, hvor ægtefællerne var statsborgere på tidspunktet for indledningen af skilsmisssagen. Hvis ægtefællerne er statsborgere i forskellige lande, er opløsningen af ægteskabet ved skilsmisse reguleret af lovgivningen i det land, hvor begge ægtefæller bor, eller hvis dette ikke er tilfældet, den tjekkiske lovgivning.

Hvis skilsmisssagen rettelig henhører under en udenlandsk lovgivning, der ikke tillader at opløse ægteskabet ved skilsmisse, eller hvor dette kun er tilladt under særligt vanskelige omstændigheder, og hvis mindst en af ægtefællerne er tjekkisk statsborger, eller mindst en af ægtefællerne har sin sædvanlige bopæl i Tjekkiet, lægges tjekkisk lovgivning til grund for sagen.

Relevante links

[Den tjekkiske sammenslutning af mæglere](#)

[Den tjekkiske sammenslutning af ægteskabs- og familierådgivere](#)

Den tjekkiske højesteret – stadfæstelse af udenlandske afgørelser

---

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Sidste opdatering: 21/08/2018